MICUL PATERIC
POVESTIT ŞI ILUSTRAT
PENTRU COPII DE
PĂRINTELE
S AVAT IE BAŞTOVOI
Redactor: Elena Marinescu
Coperta: Ieromonah Savatie Baştovoi
© Ieromonah Savatie Baştovoi
© Editura Cathisma, pentru prezenta ediţie, Bucureşti, 2008
cathismamail.ru
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Micul Pateric / povestit şi ilustrat pentru copii de ieromonah
Savatie Baştovoi.
— Bucureşti: Cathisma, 2008
ISBN 978 – 973 – 88442 – 8 – 5
I. Savatie Baştovoi, ieromonah (adapt; il.)
087.5: 2

cuvânt înainte e la bun început, trebuie să spunem ce este un

Pateric. Cuvântul pateric provine de la grecescul pater, adică părinte. Prin urmare Patericul este o carte care cuprinde cuvinte ale Sfinţilor Părinţi adunate pentru folosul credincioşilor.

Biserica Ortodoxă a moştenit mai multe paterice. Cel mai cunoscut este Patericul Egiptean. El cuprinde mărturii despre sfinţii care au trăit în veacurile al IV-lea – al

VI-lea, în special în Pustia Egiptului, după cum îl arată şi numele.

5

Cu timpul au fost alcătuite şi alte paterice, astfel încât ele au ajuns destul de multe. Mai toate mănăstirile mari din lumea întreagă au patericele lor.

Patericul de faţă, numit de noi „mic”, nu este o prescurtare a vreunuia dintre patericele mari, ci o culegere de texte din mai multe izvoare, cum ar fi: Lavsaiconul, Patericul Egiptean, Limonariul, Proloagele,

Vieţile Sfinţilor. Pe lângă acestea, am preluat istorisiri din Vieţile Sfinţilor Italieni cuprinse în Dialogurile Sântului Grigorie cel Mare.

Micul Pateric este denumit astfel atât din cauza dimensiunilor sale, cât şi pentru faptul că se adresează celor mici. Am căutat să selectăm povestiri care să trezească interesul copiilor. Ele au fost repovestite, pentru a fi cât mai clare şi mai uşor de urmărit.

Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că Micul Pateric nu este o culegere de poveşti. Toate întâmplările povestite aici sunt adevărate. Sfinţii şi oamenii amintiţi în carte sunt reali. Din cauza modestiei, nu toate numele sfin ţilor au fost transmise până la noi. Însă aceasta nu trebuie să fie o piedică pentru a intra în legătură cu ei prin rug ăciune.

Nu ne îndoim că Sfinţii, care au fost atât de buni în timpul vieţii, nu vor întârzia să vină în ajutorul tuturor i clor i «are vor citi cu dragoste vieţile lor şi vor încerca să umu’/e faptele lor bune.

CUVINTE
FOLOSITOARE
PENTRU
CEI
MICI

Strugurele

Sfntului macarie trăia odată în pustia Egiptului un p ărinte cu numele Macarie. Acesta era cunoscut în toată ţara pentru faptele bune pe care le făcea şi multă lume venea la el după sfat. Deoarece în aceeaşi pustie mai locuia încă un părinte Macarie, pe acesta, despre care vom vorbi, toţi l-au numit Orăşeanul, din cauză că provenea din vestita cetate a Alexandriei. Sfântul Macarie era de acum b ătrân şi conducea o mănăstire de

călugări atunci când s-a petrecut întâmplarea pe care o vom povesti.

Într-una din zile, a venit la Sfântul Macarie un om oarecare şi i-a adus un strugure copt şi bine mirositor. Trebuie să ştim că în pustie călugării nu aveau de unde culege struguri, deoarece acolo e arşiţă mare tot timpul, nisip cât vezi cu ochii şi plantele lipsesc aproape cu des ăvârşire. Omul s-a gândit că îi va face o mare bucurie p ărintelui Macarie aducându-i acel strugure care este atât de preţios în pustie, unde nici măcar apa nu e îndeajuns. Sfântul a luat strugurele şi a mulţumit oaspetelui pentru dragostea arătată.

9

Rămas singur în chilia sa, părintele Macarie s-a gândit să mănânce strugurele acela atât de frumos care îl îmbia cu mireasma lui plăcută. Dar când a vrut să rupă o bobiţă, dintr-odată şi-a adus aminte de întreaga obşte de c ălugări pe care o conducea şi s-a gândit că şi ei ar fi vrut, desigur, să guste dintr-un astfel de strugure.

Ce să facă sfântul? Să-l mănânce singur n-a mai vrut, deoarece gândul la ceilalţi călugări îl făcu să se simtă zgârcit şi lacom. „Oare eu sunt chiar atât de mic la suflet, încât să mănânc acest strugure singur, în timp ce alţi fraţi rabdă de sete? Nu voi face aceasta!” – şi-a zis părintele în sinea sa. Şi, tot gândindu-se ce să facă cu acel strugure, Sfântul Macarie hotărî să-l dea primului venit.

Nu trecu multă vreme şi iată că un călugăr a bătut la uşa părintelui Macarie. Văzându-l, părintele s-a bucurat şi, după ce a vorbit cu el, a scos strugurele şi i l-a dat, zidindu-i: „Iată, frate, primeşte de la mine acest strugure, că eu sunt bătrân şi am stomacul bolnav, aşa că nu pot mânca struguri”. Sfântul Macarie a zis pricina bolii doar pentru a-l face pe frate să primească darul, căci şi el ar fi gustat măcar o bobiţă din acel rod atât de arătos şi de bine mirositor. Fratele a luat strugurele şi s-a dus mulţumind la chilia sa.

10

Însă când a ajuns în chilie şi a vrut să mănânce strugurele, tânărul călugăr a avut acelaşi gând pe care l-a avut şi Sfântul Macarie: „Cum voi mânca eu singur acest

strugure, în timp ce alţi fraţi rabdă de sete? Mă voi duce şi îl voi da unui frate bolnav”. Călugărul a ieşit şi s-a dus la un frate pe care îl ştia mai bolnăvicios: „El are mai mare nevoie decât mine de strugure” – îşi zicea în sinea sa.

Dar s-a întâmplat că nici călugărul bolnav n-a ţinut strugurele pentru sine, ci a hotărât să-l dea altcuiva. Aşa a trecut strugurele de la un călugăr la altul, căci fiecare se gândea la ceilalţi, şi nu la sine. Spre seară, unul din

11

călugări, care tocmai primise în dar acel strugure minunat de la un alt frate, s-a gândit în sinea sa: „Ce strugure frumos! Cum de a ajuns el în această pustie arsă de soare şi lipsită de verdeaţă? Mă voi duce să-i dau strugurele părintelui nostru Macarie, pentru că el e bătrân şi are mai multă nevoie de o hrană ca aceasta decât mine, care sunt tânăr şi puternic”. Zicând acestea, călugărul a ascuns strugurele sub haină şi s-a dus cu el la chilia Sfântului Macarie.

12

Când a văzut Sfântul Macarie strugurele, mult s-a minunat, căci l-a recunoscut îndată. Era chiar strugurele pe care el, primindu-l în dar şi nevrând să-l mănânce, l-a dat unui frate. S-a mirat, pentru că fratele care i-a adus strugurele înapoi era altul decât cel de dimineaţă. Sfântul îndată şi-a dat seama de cele întâmplate, cum că fraţii n-au voit niciunul să ţină strugurele pentru sine şi l-au dat de la unul la altul, iar acum strugurele s-a întors înapoi la el. Prefăcându-se că nu ştie nimic, Sfântul Macarie a luat strugurele şi a mulţumit, minunându-se de câtă dragoste au dat dovadă călugării din obştea sa, deoarece nimeni nu s-a gândit la sine, ci fiecare la ceilalţi.

13

Rămas singur, părintele Macarie a luat strugurele, zicându-şi „De vreme ce niciunul dintre fraţi nu a mâncat acest strugure, cum îl voi mânca eu, care le sunt părinte şi învăţător?” Şi, zicând acestea, a dus strugurele şi l-a pus pe o piatră. O pasăre a venit şi l-a luat, ducându-l pui şorilor ei. Aşa a sfârşit strugurele Sfântului Macarie.

14

Sfântul Agaton şi îngerul

Pe vremea Sfântului Antonie cel Mare, trăia în

Egipt un părinte pe nume Agaton. Se spune că

Agaton, pe când era tânăr, l-a vizitat pe Sfântul

Antonie. Acesta din urmă avea de la Dumnezeu darul de a vedea sufletele oamenilor, aşa cum noi le vedem faţa. Deci, după ce au stat de vorbă, Sfântul Antonie i-a zis tân ărului Agaton că şi el va ajunge sfânt şi va fi atât de blând şi fără de răutate, încât nu va mai putea vedea răul în oameni, ci numai binele.

15

Aşa s-a şi întâmplat, căci, cu timpul, părintele Agaton a ajuns atât de blând, încât niciodată nu se supăra pe nimeni, oricât de mult rău i-ar fi pricinuit.

A avut loc, aşadar, cu Sfântul Agaton, următoarea întâmplare, din care se vede cât de răbdător şi de blând ajunsese. Într-o zi, s-a dus sfântul în oraş să vândă vasele de lut pe care le făcea cu mâna sa în pustie – am uitat să spunem că părintele Agaton era pustnic. Mergând el aşa, a găsit pe cale un lepros. Leprosul l-a întrebat:

„Unde te duci?” „în oraş, să vând vasele acestea” – i-a răspuns sfântul. „Fii bun – a zis iarăşi leprosul –, ia-mă şi pe mine cu tine”. „Hai!” – a căzut la învoială Sfântul

Agaton şi, luându-l pe lepros în spate, l-a dus cu greu până în oraş.

16

Când au ajuns în piaţă, leprosul i-a zis iar: „Pune-mă acolo unde o să vinzi vasele”. Sfântul a făcut aşa cum i-a cerut bolnavul, dar nu apucă bine să vândă un vas, când leprosul sări iar cu gura: „Ai vândut un vas?” „Da!” – a r ăspuns părintele Agaton. „Dacă l-ai vândut, înseamnă că ai bani! Acum să-mi cumperi o plăcintă de banii ăştia!” Sfântul n-a stat deloc pe gânduri, s-a dus şi i-a cumpărat leprosului o plăcintă. Dar leprosul nu se liniştea. Numai ce a vândut părintele Agaton următorul vas, că leprosul iar a sărit cu gura: „Ai vândut încă un vas? Cumpără-mi un strugure!” Şi tot aşa, până în seară: de îndată ce vindea

sfântul ceva, leprosul îi cerea să-i cumpere ba una, ba alta, până când s-au terminat şi vasele, şi banii.

17

Cum se apropia seara, părintele Agaton vru să pornească spre casă. Leprosul însă nu-l slăbea: „Vrei să pleci? Ia-mă şi pe mine, ca să mă laşi acolo de unde m-ai luat!” Rămas şi fără vase şi fără bani, sfântul îl luă în spate pe lepros şi porni încet la drum. Ajuns la locul de unde îl luase dimineaţă pe lepros, l-a pus cu grijă jos şi a vrut să plece. Dar nu apucă să facă un pas, când a auzit în urma sa un glas atât de plăcut, încât n-ai fi găsit în tot pământul un glas mai dulce şi mai frumos decât acela:

„Binecuvântat eşti, Agaton, de Domnul în cer şi pe p ământ!” însă când s-a întors să vadă cine a grăit, n-a mai v ăzut pe nimeni.

18

Atunci a înţeles Sfântul Agaton că leprosul pe care l-a purtat în spate nu era un lepros adevărat, ci un înger din cer, trimis de Dumnezeu ca să încerce blândeţea şi r ăbdarea lui. De atâta bucurie, părintelui Agaton i-a trecut şi oboseala. El a luat-o încetişor spre chilia sa şi multe zile după aceea nu-şi putea lua gândul de la cele întâmplate.

19

CĂLUGĂRUL SĂRAC

ŞI CERŞETORUL FUDUL

Cu foarte multe veacuri în urmă a fost pe malurile râului Iordan o mănăstire care se numea a Turnurilor, deoarece călugării de acolo trăiau în turnuri. În această m ănăstire era un călugăr bătrân şi foarte sărac. Însă, nec ătând la sărăcia sa, călugărul făcea întotdeauna milostenie din puţinul pe care îl avea.

20

Odată a venit în mănăstire un cerşetor. Văzându-l, b ătrânul călugăr i-a întins singura pâine pe care o avea.

Cerşetorul însă a zis supărat: „Nu vreau pâine, vreau o cămaşă!” Călugărului i s-a făcut milă de bietul cerşetor şi l-a chemat să intre în turnul său să se odihnească.

21

Când a intrat în chilia Bătrânului, cerşetorul s-a minunat foarte tare. Călugărul nu mai avea nimic în afară de cămaşa pe care o purta. Atunci, dezlegându-şi traista, cerşetorul a deşertat în mijlocul chiliei tot ce avea, zicând: „Ia acestea, călugăre, că eu voi mai găsi în altă parte cele ce îmi trebuie!”

Cerşetorul a plecat, gândindu-se în sinea sa cât de iubitor era acel călugăr sărac, dacă şi-a dat ultima lui pâine ca milostenie. Din ziua aceea, cerşetorul a hotărât să fie mai bun, să nu mai facă mofturi atunci când i se dă ceva, ci să primească totul cu mulţumire.

22

CĂLUGĂRUL CARE

DORMEA CU LEII

tot în pustia Iordanului trăia un alt călugăr bătrân care, pentru multă lui bunătate, ajunsese la sfinţenie. Sfântul bătrân iubea atât de mult rugăciunea, încât de multe ori pleca din mănăstire şi petrecea săptămâni întregi în singurătatea pustiului. Acolo el vorbea cu Dumnezeu şi cu îngerii şi multe lucruri minunate i se întâmplau.

23

Trebuie să ştim că în pustiu sunt o mulţime de animale fioroase, cum ar fi leii, hienele, dar la fel de periculoşi sunt şi şerpii veninoşi. Călugărul însă nu se temea de ni-A

mic, deoarece II avea ca apărător chiar pe Cel care a făcut toate animalele, adică pe Dumnezeu.

Se spunea despre acest călugăr bătrân nu doar că nu se temea de fiarele sălbatice, dar şi că, atunci când pleca singur în pustie, se adăpostea peste noapte în culcuşurile leilor! Odată bătrânul s-a întors în mănăstire cu doi pui de leu înveliţi în haina sa. Toţi călugării s-au minunat şi l-au întrebat cum de a reuşit să ia acei pui din culcuşul lor, când se ştie cât de fioroase şi rele sunt leoaicele care îşi ap ără puii. Bătrânul le-a zis: „Dacă vom păzi poruncile Domnului nostru Iisus Hristos, leii se vor teme

24

de noi. Căci Dumnezeu i-a făcut şi animalele nu se

ating de cei care ascultă de Dumnezeu”.

Toţi călugării au rămas miraţi şi de atunci au început să fie mai buni şi mai blânzi unul cu altul, ca şi ei să ajungă neînfricaţi, ca bătrânul cel sfânt.

25

Sfântul Eufrosin şi merele din rai

Cuviosul Eufrosin s-a născut într-o familie foarte s ăracă. De mic copil a fost liniştit şi ascultător. Când a crescut mai mărişor, s-a dus într-o mănăstire şi-i ajuta pe c ălugări la treburile lor, primind în schimb adăpost şi hrană. Tânărul Eufrosin era tăcut şi smerit şi-i plăcea să petreacă mai mult în rugăciune decât pălăvrăgind sau lenevind. De aceea, Dumnezeu a rânduit în aşa fel, încât Eufrosin să fie pus la bucătărie să gătească mâncare. Aici smeritul şi iubitorul de liniş

26

te călugăr se ruga cu inima la Dumnezeu şi se gândea la bunătătile care vor fi în viaţa viitoare.

1 9

Dumnezeu îl iubea foarte mult pe Eufrosin, pentru că el nu se certa niciodată cu nimeni. Vrând să-l răsplătească pentru bunătatea sa, Dumnezeu i-a făcut lui Eufrosin urm ătorul dar: să poată pleca în fiecare noapte, într-o clipită, oriunde l-ar duce gândul. Cu alte cuvinte, era destul ca Eufrosin să-şi dorească ceva foarte mult, că

Dumnezeu îi şi îndeplinea dorinţa. Dar pentru că Eufrosin se gândea tot timpul la Grădina Raiului, noapte de noapte se pomenea în acea grădină, încât nu ştia dacă ceea ce i se întâmplă este adevărat sau visează.

27

A

În acea mănăstire trăia şi un preot sfânt. Acesta se ruga de multă vreme la Dumnezeu să-i descopere cum este în Grădina Raiului. Tot rugându-se aşa, iată că s-a pomenit într-o noapte într-o grădină preafrumoasă, plină cu pomi, în care cântau păsări nemaipomenite. Când se uită mai bine, preotul ce să vadă? Nu-i venea să creadă ochilor! În mijlocul grădinii stătea Eufrosin, bucătarul, şi se îndulcea

din roadele pomilor.

Apropiindu-se, preotul l-a întrebat mirat: „A cui este grădina aceasta şi cum ai ajuns aici?” „Aceasta este gr ădina aleşilor lui Dumnezeu, iar pe mine Dumnezeu

28

m-a lăsat aici să o păzesc şi să mănânc din ea tot ce voiesc”. Atunci preotul i-a zis: „Oare poţi să-mi dai şi mie măcar ceva din această grădină preafrumoasă?” „Ia ce voieşti” – i-a răspuns Eufrosin. Preotul a arătat cu mina ni şte mere frumoase, iar Eufrosin, rupând câteva, i le-a pus în rasă. În aceeaşi clipă a bătut toaca şi preotul s-a trezit din acea vedenie.

Preotul a crezut că tot ce s-a întâmplat a fost un simplu vis. Dar, când s-a ridicat din pat, ce să vadă? Pe masă erau trei mere frumoase, care umpleau camera de o

29

mireasmă nemaipomenită. Băgând merele în sân, preotul a alergat repede să-l caute pe Eufrosin. Acesta tocmai ieşea din chilia sa, când preotul grăbit l-a oprit: „Eufrosine, spune-mi unde ai fost azi-noapte?” „La mine în chilie” – i-a răspuns Eufrosin. „Te jur pe Dumnezeu, spune-mi adevărul!” Văzând că preotul ştie totul, Eufrosin nu s-a mai putut ascunde şi i-a zis: „Am fost acolo unde ai fost şi Sfinţia Ta şi eu ţi-am dat merele pe care le ascunzi acum în sân”.

Minunându-se foarte tare, îndată după terminarea rugăciunii, preotul a adunat toată mănăstirea şi le-a povestit călugărilor cele întâmplate şi despre darul mare

A

al părintelui Eufrosin. Însă când toţi au vrut să alerge la

Eufrosin să-şi ia binecuvântare, ia-l pe Eufrosin de unde nu-i! Căci acesta, fiind smerit şi nesuportând laudele oamenilor, a fugit într-o altă mănăstire, unde s-a ascuns, ca nimeni să nu-l cunoască. Acolo Sfântul Eufrosin a continuat să se roage în taină lui Dumnezeu şi să plece în fiecare noapte în Grădina Raiului.

Iar merele acelea minunate au fost văzute de multă

lume. Mulţi bolnavi, gustând câte o bucăţică din ele, s-au vindecat de bolile lor. Iar preotul a păstrat unul din mere până la moartea sa, căci mărul nu ară

30

ta deloc semne că ar putrezi, ca merele obişnuite, ci, dimpotrivă, răspândea întotdeauna o mireasmă foarte pl ăcută.

31

l

SFÂNTUL CONON

ŞI TÂLHARII ÎNMĂRMURIŢI

trăia odată un călugăr bătrân pe nume Conon.

Acesta era foarte iubit de Dumnezeu pentru bun ătatea lui. De aceea Dumnezeu îl păzea întotdeauna, ca să nu i se întâmple ceva rău.

Odată Sfântul Conon mergea prin pustie. Nişte tâlhari l-au văzut şi au vrut să-l omoare. Dar, când au ajuns în dreptul sfântului şi şi-au ridicat săbiile ca să-l lovească, au înmărmurit. Mai mişcăţi mâinile, dacă poţi! Tâlharii au rămas aşa, cu săbiile ridicate, petrecând toată ziua în arşiţ ă şi răbdând de sete.

32

Spre seară, Sfântul Conon se întorcea pe acelaşi drum în mănăstirea sa. Tâlharii, când l-au văzut, au început a striga şi a se văita, zicând: „Omule al lui Dumnezeu, te rugăm, fă ceva ca să nu rămânem aici în ţepeniţi, iar noi făgăduim că de acum n-o să mai facem rău nimănui!”

Sfântului Conon i s-a făcut milă de tâlhari, pentru că a văzut cât de necăjiţi erau, cu buzele crăpate de arşiţă şi cu faţa plânsă. „Bine – a zis Sfântul –, eu mă voi ruga pentru voi, dar voi să vă ţineţi de cuvânt, căci altfel o să în ţepeniţi iarăşi!” Şi, făcând Sfântul Conon o rugăciune, tâlharii şi-au revenit şi plângeau de bucurie, mulţumind

Sfântului Conon şi lui Dumnezeu. De atunci tâlharii aceia n-au mai făcut rău nimănui.

33

POVESTEA

ÎMPĂRATULUI MILOSTIV

fi fost odată un împărat tânăr şi foarte bun la inim-I mă. Acesta de multe ori obişnuia să se plimbe

C/ Uprin ţara sa însoţit doar de o singură slugă. De câte ori întâlnea vreun om sărman, împăratul îi dădea milostenie şi-l ajuta cu ce putea.

Odată, mergând pe cale, împăratul a văzut într-un loc pustiu un călugăr mort. Trimiţându-şi sluga înain

34

te, împăratul şi-a scos haina şi a acoperit mortul. Apoi şi-a continuat drumul, căci avea mult de mers în ziua aceea.

Însă tot călătorind el aşa, s-a întâmplat că a căzut de pe cal şi s-a rănit foarte tare la picior. Ajuns acasă, împ ăratul a chemat cei mai buni doctori la palat, dar în zadar. Piciorul s-a umflat şi doctorii au zis că, dacă nu-l vor tăia, acesta va putrezi şi împăratul va muri. Aşa că au hotărât ca a doua zi de dimineaţă să-i taie piciorul, pentru a-i salva viaţa.

35

În noaptea aceea împăratul n-a putut dormi. El a rugat o slugă să-i aprindă candela şi a rămas singur, privind la icoane şi gândindu-se la soarta sa grea. Chiar atunci s-a deschis fereastra şi în cameră a intrat un călug ăr luminos. „De ce eşti aşa mâhnit, împărate?” – l-a întrebat călugărul. „Cum să nu fiu mâhnit, dacă mâine trebuie să-mi taie piciorul?” i-a răspuns el.

Atunci călugărul s-a atins de piciorul împăratului şi acela îndată s-a făcut sănătos. „Ridică-te şi mergi!” – i-a zis călugărul. „Nu pot, că este rupt” – a răspuns împăratul. Dar luându-l călugărul de mână, împăratul s-a ridicat şi a putut merge ca şi mai înainte. „Spune-mi, cine eşti?” – a întrebat împăratul nedumerit. „Cum, nu mă recunoşti? Oare nu este aceasta haina ta, cu care m-ai

36

acoperit ieri? Dumnezeu a văzut necazul tău şi m-a trimis să te vindec, deoarece şi tu mi-ai făcut bine”.

A doua zi împăratul era sănătos, spre mirarea doctorilor. El a povestit tuturor ce s-a întâmplat şi toţi au lăudat pe Dumnezeu, Care îi ajută pe cei buni la inimă.

37

Grădinarul şi borcanul cu galbeni

Era odată un grădinar foarte bun la inimă, care lucra toată ziua la grădina sa, iar banii câştigaţi îi dădea săracilor. Multă vreme a petrecut grădinarul aşa şi Dumnezeu îl ajuta în toate pentru bunătatea lui.

38

Dar iată că într-o zi a venit Diavolul la grădinar şi a început a-l ispiti: „De ce dai toţi banii tăi săracilor şi nu-ţi pui măcar câţiva deoparte? Iată, o să ajungi şi tu bătrân! Şi ce vei face dacă vine vreo boală peste tine?”

La început grădinarul n-a luat în seamă acele vorbe, deoarece ştia că Dumnezeu îl ajută în toate. Dar, trecând zilele şi tot gândindu-se la acele cuvinte, a hotărât să pună un galben deoparte.

N-a trecut multă vreme, că grădinarul a dosit şi un al doilea galben. Şi tot aşa, până a umplut cu galbeni un borcan, pe care l-a îngropat în grădină.

39

Nimeni nu pricepea ce se petrece cu grădinarul. Toţi au văzut că de la un timp el se schimbase foarte mult.

Săracii, care mai înainte veneau la el şi primeau din legumele din grădină, erau acum alungaţi cu mânie. Grădinarul vindea totul la piaţă, iar banii îi ascundea cu frică în borcan.

40

Văzând zgârcenia de care a fost cuprins grădinarul.

Dumnezeu şi-a întors faţa de la el şi nu-l mai ajuta. Şi iată că într-o zi, lucrând prin grădină şi gândindu-se la borcanul cu bani, grădinarul a călcat într-o greblă şi şi-a rănit piciorul până la os. Mulţi doctori a chemat grădinarul, dar fără folos, căci piciorul i se umfla tot mai tare şi de acum începuse să putrezească.

Aşa a cheltuit grădinarul tot borcanul cu galbeni pe doctori. Rămas şi bolnav şi fără bani, a hotărât să cheme

un doctor, şi de ultimul galben să-l roage să-i taie piciorul.

Noaptea grădinarul a adormit mâhnit şi iată că i s-a arătat în vis Îngerul Domnului şi i-a zis: „Unde îţi sunt

41

banii, grădinare? De ce nu te faci sănătos cu ei, aşa cum nădăjduiai? Să ştii de acum că banii nu sunt de mare folos, iar omul milostiv îl are ca ajutor pe Dumnezeu. Iată, şi eu am fost trimis la tine să te ajut, căci Dumnezeu

Şi-a adus aminte de vremea când împărţeai averea ta săracilor şi erai bun cu toată lumea". Îngerul a atins piciorul grădinarului şi acela s-a făcut sănătos.

Când a venit doctorul dimineaţă, l-a găsit pe grădinar lucrând în grădină. Toată lumea s-a minunat de cele întâmplate, dar mai ales oamenii sărmani s-au bucurat de t ămăduirea grădinarului. Căci din acea zi grădinarul a început să fie milostiv ca mai înainte şi tot câştigul său îl împărţea săracilor.

42

TÂLHARUL CARE

A AJUNS SFÂNT

fost odată, cu multe veacuri în urmă, în părţile

Egiptului, un tâlhar pe nume Moise. Acesta era negru şi atât de puternic, încât era spaima tuturor. Nu numai oamenii obişnuiţi se temeau de Moise, ci şi tâlharii se cutremurau când auzeau de numele lui.

Însă nimeni nu ştia că, dincolo de obiceiul cel fioros, tâlharul Moise avea o inimă bună. De multe ori se în

43

treaba în inima sa: „Oare la ce bun să fac atâtea răut ăţi?

M-am săturat să se teamă toţi de mine. Pentru că sunt atât de rău, nimeni nu mă iubeşte şi eu mă simt atât de singur!"

Într-o zi, gândindu-se el aşa, iată că s-a întâlnit pe cale cu un călugăr. Îndată ce l-a văzut, călugărul a vrut să fugă, dar tâlharul a zis: „Nu te teme, că nu-ţi voi face niciun rău. Ci te rog să stai de vorbă cu mine!" Călugărul i-a povestit tâlharului despre credinţa în Hristos şi despre

viaţa în mănăstire.

Tâlharului i-au plăcut foarte mult cele auzite de la c ălugăr şi a hotărât să plece împreună cu el la mănăstire.

44

Aşa a ajuns Moise, din tâlharul vestit ce era, călugăr.

El şi-a construit o chilie mică nu departe de măn ăstire şi trăia acolo rugându-se zi şi noapte lui Dumnezeu, pe

Care îl iubea foarte mult.

Într-o zi, pe când Moise se ruga în chilie, au năvăluit asupra lui patru tâlhari. Dar, spre mirarea lor, călugărul i-a trântit pe toţi la pământ şi, legându-i fedeleş, i-a dus ca pe un snop de grâu la stareţul mănăstirii, zicându-i: „Luaţi-i şi faceţi ce vreţi cu ei, căci eu nu vreau să-i bat, pentru că l-am făgăduit lui Hristos să nu mai fac rău nimănui”. Stare ţul s-a mirat foarte mult de puterea cea mare a lui Moise. Tâlharii au rămas şi ei înmărmu

45

riţi, căci, în timp ce-i ducea în spate, gluga călug ărului i-a căzut de pe cap şi ei l-au recunoscut că este vestitul

Moise, căpetenia lor de altă dată.

Atunci tâlharii şi-au cerut iertare de la stareţ şi, intrând în vorbă cu Moise, l-au întrebat cum a ajuns călug ăr, căci ei îl căutau demult. Moise le-a povestit totul de-a fir a păr, aşa încât tâlharii au crezut şi ei în Hristos, făg ăduindu-se că de acum nu vor mai face nici ei rău nimănui.

Părintele Moise a trăit încă mulţi ani în mănăstire şi a devenit atât de blând, încât a ajuns sfânt şi Dumnezeu i-a dăruit darul facerii de minuni. El a ajutat multă lume cu rugăciunile şi cu sfaturile sale, încât vestea despre sfin ţenia lui s-a răspândit în tot Egiptul, ajungând până în zilele noastre.

46

Ava danul şi

Evloghie pietrarul ra odată un pietrar pe nume Evloghie. Acesta muncea toată ziua la cioplit piatră, iar banii câştigaţi îi împărţea în două: o parte pentru sine, iar

alta pentru săraci. Evloghie era atât de milostiv, încât avea întotdeauna uşile casei sale deschise pentru străini.

47

S-a întâmplat odată ca Sfântul Daniil pustnicul să z ăbovească prin acele locuri, iar Evloghie, aflând de el.

I-a chemat în casa sa. Aşa a aflat Sfântul Daniil despre faptele bune pe care le făcea Evloghie. Întorcându-se în pustie, Sfântul Daniil s-a rugat lui Dumnezeu, zicând:

„Doamne, am văzut cât de milostiv este pietrarul Evloghie, că îşi împarte puţinul său câştig cu străinii. Te rog să faci ca Evloghie să se îmbogăţească, pentru că aşa va ajuta şi mai mulţi oameni!”

Dumnezeu asculta întotdeauna rugăciunile Sfântului Daniil. Dar acum, auzindu-i rugămintea, l-a între

48

bat: „Pentru ce, părinte Daniile, ceri un lucru ca acesta?

Evloghie îmi este plăcut aşa cum se află şi nu este bine pentru el să se îmbogăţească”. „Doamne – a zis iarăşi ava Daniil –, Te rog să-mi îndeplineşti această dorinţă, căci cred că Evloghie va ajuta pe foarte multă lume”.

„Te pui tu chezaş pentru el?” – a întrebat Dumnezeu.

„Da, Doamne!” – a zis cu hotărâre ava Daniil.

A doua zi, umblând după piatră, Evloghie a găsit ascuns în pământ un burduf cu galbeni. Însă, în loc să facă mai multă milostenie, aşa cum se aştepta Sfântul Daniil.

Evloghie a dispărut cu bani cu tot. Mare a fost întristarea tuturor, căci nu mai avea cine să-i primească pe că

49

lătorii străini. Sfântul Daniil era mâhnit şi el că nu L-a ascultat pe Dumnezeu.

A

Într-o noapte, Dumnezeu i S-a arătat în vis Sfântului

Daniil în chip de copil şi i-a zis: „Vezi ce s-a întâmplat?

Unde este acum Evloghie al Meu şi cine îi mai ajută pe străini?” „Doamne, Tu le ştii pe toate dinainte şi trebuia

să te ascult! – a zis ava Daniil. Ce pot să fac ca să-mi ispă şesc vina?” „Dacă te-ai pus chezaş pentru el, du-te acum şi-l adu, căci el se află în Alexandria”.

50

Întrebând din om în om, ava Daniil a găsit în cele din urmă casa lui Evloghie. Acesta însă nu mai era acum pietrarul milostiv de altă dată. Avea o casă mare, pe care o păzeau slujitori înarmaţi. Văzându-l pe călugărul bătrân care striga din urma sa, Evloghie a poruncit să fie bătut cu beţe.

51

Aşa a răbdat ava Daniil multe săptămâni la poarta lui

Evloghie, bătut şi batjocorit de slugi, dar Evloghie nu-l băga în seamă.

Văzând Dumnezeu răbdarea Sfântului Daniil, a făcut următoarea minune. S-a întâmplat ca Evloghie să se certe cu un mare dregător, care l-a şi dat în judecată. Dregătorul acela era neam cu împăratul, aşa că s-a hotărât ca lui Evloghie să i se taie capul. Cu chiu, cu vai a reuşit Evloghie să fugă într-o noapte din Alexandria şi să se întoarcă în satul său. Ajuns acasă, Evloghie a lepădat hainele scumpe pe care le avea, aşa că urmăritorii săi nu l-ar mai fi recunoscut niciodată.

Evloghie s-a întors iar la viaţa sa de mai înainte, cioplind pietre şi împărţindu-şi câştigul cu străinii. El a început să fie iarăşi plăcut lui Dumnezeu. Sfântul Dani

52

Il venea şi el de multe ori acasă la Evloghie, căci bietul pietrar şi-a cerut iertare pentru că poruncise slugilor să-l bată în Alexandria, iar sfântul l-a iertat. Povestirea aceasta a istorisit-o chiar ava Daniil unui ucenic de-al său, vrând să-l înveţe că nu este bine să cerem orice de la Dumnezeu, ci numai cele ce ne sunt de folos.

53

SFÂNTUL DE PE GUNOI

cest Sfânt a fost neobişnuit încă de la naştere, însuşi numele lui o arată – Coprie, adică cel de pe gunoi. Căci Cuviosul Coprie, pe când era încă sugar, a fost găsit de c

ătre călugării din obştea Sfântului Teodosie cel Mare pe o grămadă de gunoi. Mama sa, fiind gonită de barbari, a lăsat copilul pe grămada de gunoi din apropierea mănăstirii.

Copilul Coprie a fost luat în mănăstire de călugări.

Aici el a fost hrănit cu lapte de o capră. Capra cred că ştia că acest copil va ajunge sfânt, căci, de fiecare dată

54

când copilul plângea, alerga din turma cu care păştea şi venea să alăpteze copilul.

Însuşi Sfântul Teodosie îl iubea foarte mult pe copil, pentru că era în toate ascultător şi harnic. Coprie, încă de când era mititel, îi ajuta pe călugării care împleteau coşuri, ducându-le apă de băut. Crescând, a fost făcut, la rândul lui, călugăr.

55

Pentru că era smerit şi ascultător, Dumnezeu l-a învrednicit pe Coprie de mari daruri, de care el însuşi nu ştia. Aceasta şi pentru marea dragoste pe care o avea

Coprie pentru Sfântul Teodosie, căci el credea că pentru rugăciunile sfântului poate face orice.

Aşa s-a întâmplat că s-a dus odată în pădure după lemne. Un urs, năvălind asupra măgăruşului, i-a sfâşiat piciorul. Atunci tânărul Coprie l-a apucat pe urs de ureche şi i-a zis: „De ce ai făcut asta? Părintele Teodosie mă aşteaptă cu lemnele! Acum o să te înham pe tine şi o să cari tu lemnele în locul măgăruşului, până se va vindeca!”

Mare le-a fost mirarea tuturor să vadă cum ursul cară lemne în locul măgarului!

Cuviosul Coprie a trăit în obştea Sfântului Teodosie până la adânci bătrâneţi, făcând mulţimi de minuni. Unele dintre ele s-au scris, dar şi mai multe au fost uitate de vreme, căci de atunci au trecut multe veacuri.

56

VAMEŞUL ZGÂRCIT Şi

PÂINEA ARUNCATĂ

fost odată în părţile Africii un vameş foarte zgârcit, pe nume Petru. Acesta era atât de rău şi de nemilostiv,

încât săracii se temeau şi să se apropie de el. Nimeni nu primise niciodată nimic de la acest vameş.

57

Într-o zi, strângându-se săracii împreună, unul din ei a pus rămăşag că nu se va lăsa până ce nu va primi ceva de la vameşul zgârcit. Zis şi făcut. Săracul s-a dus la poarta vameşului şi a început să strige cât îl ţinea gura să-i dea ceva milostenie.

S-a întâmplat ca vameşul tocmai să aducă acasă o c ăruţă cu pâini. Nemaiputând răbda strigătele săracului, Petru a luat o pâine şi a aruncat-o în acela cu mânie, v i înd să-l alunge. Săracul a luat bucuros pâinea şi a alery\M la ceilalţi cerşetori, lăudându-se că a primit milostenic de la vameşul cel hain.

N o, i prea vameşul a avut un vis care l-a înfricoşat foari” mult Parcă au venit la el nişte negri şi i-au luat sufle

58

tul, ducându-l la un Judecător îmbrăcat în haine de lumină. Arătările cele negre zbierau, zicând că ei trebuie s ă ia sufletul vameşului, deoarece acela nu a făcut nimic bun. Atunci a apărut un înger luminos şi a zis: „Nu este adevărat! Ieri Petru a dat o pâine unui sărac! Iată această pâine!”

Atunci Judecătorul, care nu era altul decât Hristos, a zis: „Să punem pe cântar faptele rele ale lui Petru, de o parte, iar de cealaltă parte această pâine!” Demonii au pus pe cântar o mulţime de fapte rele şi cântarul s-a înclinat până jos. Atunci s-a apropiat şi îngerul şi a pus pâinea pe celălalt taler. Ce minune! Pâinea singură a ridicat cântarul şi a tras mai mult decât toate faptele rele. În

59

dată, urlând supăraţi, demonii au dispărut din faţa Judecătorului Milostiv.

Trezindu-se, vameşul a înţeles ce a fost acel vis şi s-a minunat. „Dacă o pâine pe care am dat-o unui sărac, fără voia mea, mi-a ajutat atât de mult, oare cât de plăcuţi lui Dumnezeu sunt cei care fac milostenie tot timpul?”

De atunci vameşul Petru a început să facă milostenie

în fiecare zi, încât nu se putea găsi un om mai milostiv şi mai bun în tot oraşul.

60

HAINA DATĂ LUI HRISTOS

Într-o zi vameşul Petru a întâlnit un om atât de sărac, încât nu avea nici haină pe el. Făcându-i-se milă, Petru şi-a scos haina sa frumoasă şi scumpă şi i-a dat-o săracului.

Săracul, după ce a rămas singur, s-a gândit că nu poate să poarte o haină atât de scumpă şi a hotărât să o vândă.

După câteva zile, mergând prin piaţă, Petru şi-a văzut haina pe care o dăduse săracului pusă la vânzare. El s-a mâhnit foarte mult şi şi-a zis în gând: „Dumnezeu nu a primit milostenia mea, deoarece săracul nu a păstrat haina, ci a pus-o la vânzare”.

61

Petru a umblat mâhnit toată ziua şi aşa a şi adormit.

Noaptea el a avut următorul vis. Un tânăr frumos a venit la el îmbrăcat în haina pe care o dăduse săracului.

Nedumerit peste măsură, Petru l-a întrebat: „Cine e şti şi de unde ai această haină?” Tânărul i-a răspuns cu glas dulce: „Eu sunt Hristos, şi această haină Mi-ai dat-o tu.

A

Căci oricine dă ceva unui sărac, Mie îmi dă”.

Petru s-a trezit nespus de bucuros, hotărând ca de atunci înainte să facă şi mai multă milostenie. El a devenit atât de bun, încât a ajuns sfânt.

62

Sticla ascunsă

Cu foarte multă vreme în urmă, trăia în părţile

Italiei un călugăr sfânt pe nume Benedict. Acesta era stareţ al unei mănăstiri, pe care o conducea cu stricteţe. Nimeni nu putea ascunde nimic th.

Sfântul Benedict, căci bătrânul era înzestrat de Dumiu.

zeu cu darul clarviziunii şi vedea tot ce se făcea în l. imA, la orice depărtare.

În aceeaşi mănăstire trăia şi un tânăr pe nume Exil.u. H

Într-o zi, Sfântul Benedict l-a trimis pe băiat să adm.1 ilt.

63

la cineva nişte vin. Exilarăt a primit două sticle cu vin, dar pe drum a hotărât să ascundă o sticlă şi să-l mintă pe bătrân că a primit numai una. Aşa a şi făcut.

Ajungând la mănăstire cu o singură sticlă, băiatul a dat-o stareţului sfânt, care i-a mulţumit cu căldură. Însă la despărţire sfântul i-a zis: „Vezi să nu bei din sticla pe care ai ascuns-o, ci să o înclini puţin, să vezi ce-o să se întâmple”. Ruşinat peste măsură, Exilarăt şi-a cerut iertare pentru păcatul făcut şi s-a dus să vadă ce se va întâmpla cu sticla ascunsă.

Ajuns la locul unde era ascuns vinul, Exilarăt a luat sticla şi a înclinat-o puţin, aşa cum îi spusese Sfântul Benedict. Îndată din sticlă a ieşit un şarpe.

Atunci a înţeles Exilarăt cine l-a învăţat să ascundă vinul şi ce i s-ar fi putut întâmpla dacă Sfântul Benedict nu l-ar fi atenţionat să nu bea din sticla ascunsă.

64

PUTEREA RUGĂCIUNII

uiţi sunt cei care se roagă în orie» * vieilM wl

Dumnezeu, dar puţini cunosc puh-ând rugăciunii, mai ales atunci când se t. u rai riMIftţă

de către oamenii plăcuţi lui Dumnezeu. I) c. i< «hHI IMP

vrem să povestim o întâmplare minunată pe < «treilfAMmis-o în scris Sfântul Grigorie cel Mare, pap. i I «uniM

65

Pe când goţii au năvălit asupra Italiei, un soldat oarecare a fost luat prizonier. Soţia acestuia nu şi-a pierdut cumpătul, ci, atunci când avea vreme, mergea la biserică şi îl ruga pe preot să-l pomenească pe soldat la Liturghie.

După un timp, soldatul a fost eliberat. Întorcându-se acasă, el i-a povestit soţiei că, în anumite zile, lanţurile c

ădeau de pe el, încât gardienii care îl păzeau nu ştiau ce se întâmplă. Femeia şi-a dat seama că acelea erau zilele în care ea se ducea la biserică să se roage pentru el.

66

ÎNĂLŢIMEA

t

SMERENIEI

trăiau odată în Alexandria doi călugări bătrâni, unul într-o parte a cetăţii, iar altul în alta. Aceştia au petrecut foarte mulţi ani închişi în chiliile lor, încât nimeni, în afară de câţiva ucenici, nu le vedea fata.

67

Tot oraşul zicea despre cei doi bătrâni că sunt sfinţi şi multe minuni se săvârşeau pentru rugăciunile lor.

Pentru că erau atât de bătrâni, s-a apropiat vremea ca unul dintre călugări să moară. Acesta, pentru că auzise atâtea despre celălalt bătrân sfânt, a vrut să-l cunoască înainte de moarte. Deci a trimis la el pe ucenicul său, rugându-l să vină să-şi ia rămas bun înainte de moarte.

Auzind invitaţia din gura ucenicului, celălalt bătrân a hotărât să facă pe plac sfântului călugăr, pe care şi el de multă vreme dorea să-l cunoască. Însă hotărî să nu vină îndată, ci să aştepte noaptea. Căci se temea bătrânul ca nu cumva oamenii să-l vadă şi să alerge după el.

Trebuie să ştim că sfinţilor nu le plăcea ca oamenii s ă-i laude. Ei erau foarte modeşti. Dar cu cât se ascundeau mai mult de laudele oamenilor, cu atât Dumnezeu le dădea mai multe daruri şi ei deveneau tot mai vestiţi.

Aşa s-a întâmplat şi cu bătrânul nostru. Căci, dorind el să se ascundă de ochii oamenilor, a hotărât să meargă

În celălalt bătrân noaptea. Însă când a ieşit în stradă, iată că doi îngeri au stat alături de el cu făclii aprinse, ca s ă-i lumineze calea.

68

E uşor să ne dăm seama că toată cetatea a alergat să vadă o astfel de priveliște minunată, iar Bătrânul smerit, în

loc să se ascundă, a devenit şi mai vestit.

Aşa se întâmplă cu toţi cei care nu se laudă cu faptele lor bune, căci pe aceştia Dumnezeu însuşi îi face vestiţi înaintea tuturor.

69

Cuprins

Cuvânt înainte 5
Strugurele Sfântului Macarie 8
Sfântul Agaton şi îngerul 15
Călugărul sărac şi cerşetorul fudul 20
Călugărul care dormea cu leii 23
Sfântul Eufrosin şi merele din Rai 26
70
Sfântul Conon şi tâlharii înmărmuriţi 32
Povestea împăratului milostiv 34
Grădinarul şi borcanul cu galbeni 38
Tâlharul care a ajuns sfânt 43
Ava Daniil şi Evloghie pietrarul 47
Sfântul de pe gunoi 54
Vameşul zgârcit şi pâinea aruncată 57
Haina dată lui Hristos 61
Sticla ascunsă 63
Puterea rugăciunii 65

Înălţimea smereniei 67

t

71

DIFUZARE:
S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3.
031216, Bucureşti
Tel.: 021 – 320.61.19; fax: 021 – 319.10.84
e-mail: contactsupergraph.ro www.librariasophia.ro www.sophia.ro

Societatea de Difuzare SUPERGRAPH

vă oferă posibilitatea de a primi prin poştă cele mai bune cărţi de spiritualitate, teologie, cultură religioasă, art ă, filosofie apărute la edituri de prestigiu.

Plata se face ramburs la primirea cărţilor;
taxele poştale sunt suportate de Supergraph.
Vă aşteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19.
040151, Bucureşti, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 021 – 336.10.00; 0722.266.618
www.librariasophia.ro

Sacrifică puţină vreme pentru a răsfoi cărţile noastre:

este cu neputinţă să nu găseşti ceva pe gustul şi spre folosul tău!

N